

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΜΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Ένα από τα πολλά μέτρα που πήραν οι Άγγλοι στην προσπάθειά τους να καταστείλουν τον απελευθερωτικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., ήταν και η απόφασή τους, το 1956, για υποχρεωτική έκδοση δελτίων ταυτότητας από όλα τα άτομα ηλικίας πέραν των δώδεκα χρόνων. Αφού δεν είχε άλλη επιλογή, όπως όλες οι άλλες, έτσι και η οικογένειά μου, έσπευσε να συμμορφωθεί με το διάταγμα της τότε αποικιακής κυβέρνησης, μια και προνοούνταν συνέπειες για όσους δεν υπάκουαν.

Πρώτη και απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση της ταυτότητας, ήταν η εξασφάλιση της απαραίτητης φωτογραφίας, που έπρεπε να πληροί τις υπό του διατάγματος προβλεπόμενες προδιαγραφές. Για κάλυψη της αυξημένης ζήτησης, πολλοί ερασιτέχνες αναβαθμίστηκαν σε επαγγελματίες φωτογράφους και πήραν τις πόλεις και τα χωριά για να καλύψουν τις ανάγκες.

Ένας από τους λίγους, αν όχι ο μοναδικός, φωτογράφος της Κερύνειας, την εποχή εκείνη, ήταν ο Αρμένης Λεβόν, που είχε το φωτογραφείο του απέναντι από την είσοδο του ξενοδοχείου Ντόουμ (Κατσελλή). Ο ευνόητος λόγος για την επιλογή του συγκεκριμένου χώρου, ήταν ότι εκείνοι που έβγαζαν, την εποχή εκείνη, τις περισσότερες φωτογραφίες και εμφάνιζαν φιλμ, ήταν οι τουρίστες, πελάτες του ξενοδοχείου.

Κάτω από την πίεση λοιπόν της αυξημένης δουλειάς, ο Λεβόν αναβάθμισε το φωτογραφείο του, που ήταν «καμαρούλα μια σταλιά», που λέει και το τραγούδι, σε φωτογραφικό «studio»! Και επειδή η συρροή πελατών ήταν μαζική και κάποτε σχηματιζόταν ουρά, υποχρεώθηκε να χωρίσει το κατάστημά του στα δύο με μια κουρτίνα. Το ένα κομμάτι, μια στενή λωρίδα ανάμεσα στην κουρτίνα και τον δεξιό τοίχο, ήταν ο «χώρος αναμονής», με μια σειρά καρέκλες ακουμπισμένες στον τοίχο. Το άλλο, κάπως πλατύτερο, στα αριστερά, ήταν το «studio». Με μια καρέκλα στο βάθος με τη ράχη ακουμπισμένη στον γυμνό άσπρο τοίχο, για να κάθεται ο φωτογραφούμενος και που τη στιγμή της φωτογράφισης φαινόταν σαν μελλοθάνατος ενώπιον εκτελεστικού αποσπάσματος και απέναντι στην καρέκλα, η φωτογραφική του μηχανή, σκαρφαλωμένη σε ένα τριπόδι με λεπτά, ψηλά και ασταθή, σαν καλαμένια, πόδια!

Ένα Σάββατο λοιπόν, του Καλοκαιριού του 1956, που ο πατέρας μου δεν εργαζόταν, όλη η οικογένεια έβαλε τα καλά της, και στριμώχτηκε στο C 140, το μικρό αυτοκίνητο Ford Prefect, που διέθετε τότε η οικογένειά μου, για να πάει στον Λεβόν, για τις πρώτες μας επαγγελματικές φωτογραφίες. Αναγκαία και αυτονόητη διευκρίνιση, ότι η οικογένειά μας διέθετε αυτοκίνητο, όχι λόγω οικονομικής

άνεσης, αλλά για τους επαγγελματικούς λόγους του πατέρα μου, που ήταν πάντα οδηγός αυτοκινήτου. Η αδελφή μου η Νίτσα, διερχόμενη την δικαιολογημένη κρίση αυταρέσκειας της εφηβικής ηλικίας λόγω των δεκατεσσάρων χρόνων της, κι εγώ, ένα χρόνο μικρότερός της, όχι από φιλαρέσκεια, αλλά μετά από προτροπή της, επιμεληθήκαμε περισσότερο από τους άλλους την εμφάνισή μας. Δεν ήταν και λίγο πράγμα ένα τόσο σημαντικό γεγονός. Η πρώτη οκταήμερη φωτογραφία της ζωής μας! Δεν λέω ότι στολιστήκαμε στα «κοστέσσερά» μας, διότι πού 24 τότε με τις φτώχιες της εποχής και της πολυμελούς οικογένειάς μας. Όμως, δεν το αρνούμαι, ξεπεράσαμε τους εαυτούς μας στην προσπάθεια και κάναμε ό,τι ήταν δυνατό με τα φτωχικά μέσα που διαθέταμε!

Στην πίσω μαξιλάρα, λοιπόν, του αυτοκινήτου, όπου συνήθως καθόμασταν τα τέσσερα αδέρφια, πολύ νωρίς μετά την αναχώρηση από το σπίτι μας, - ήταν και καλοκαίρι και είχαν αρχίσει οι ζέστες - άρχισε να δημιουργείται μια δυσφορία και να ακούονται κάποια παράπονα, που ήταν συχνό φαινόμενο τελευταία. Μέναμε τότε στο σπίτι του Τουρκοκύπριου Sabri Tahir στην Πάνω Κερύνεια και η απόσταση, μέχρι την Κάτω Κερύνεια και το ξενοδοχείο του Κατσελλή, ήταν μεγάλη. Ο λόγος ήταν ότι δεν μας χωρούσε η μικρή μαξιλάρα όπως παλαιότερα, όταν εγώ, ο μικρότερος, είτε σφηνωνόμουν σε καμιά χαραμάδα ανάμεσα στους άλλους, είτε αργότερα, που μεγαλώσαμε περισσότερο, καθόμουν στα γόνατα ενός από τους δύο μεγαλύτερους αδελφούς μου. Τώρα όμως τα πράγματα είχαν ... κάπως αλλάξει.

Από πιο μικρός ήμουν γνωστός σαν «ο Τάκης ο Πασιής». Τώρα όμως στα δεκατρία μου, έφτασα στις δόξες μου και οι διαστάσεις μου, το λιγότερο, θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ... ανοικονόμητες. Δεν είχα αρχίσει ακόμη βλέπετε την ενασχόλησή μου με τον αθλητισμό και ούτε η προεφηβική ανάπτυξή μου είχε αρχίσει να μετατρέπει το υπερβολικά αφύσικο πάχος μου, σε ύψος. Γι' αυτό και στο ταξίδι μας προς τον Λεβόν, όπως ήταν φυσικό, ούτε ανάμεσα στα αδέρφια μου εύρισκε χώρο να σφηνωθώ, ούτε και ο Τότης ή ο Ερρίκος, οι δυο μεγαλύτεροι μου αδελφοί, δέχονταν αδιαμαρτύρητα στα γόνατά τους, τα υπέρβαρα κάλλη μου, με τα αυξημένα κιλά μου! Δεν ήταν βλέπετε και αρσιβαρίστες οι καημένοι!

Τέλος πάντων, ευτυχώς ήταν κατήφορο και δεν άρχισε και το βαρυφορτωμένο Ford να διαμαρτύρεται. Έτσι τα καταφέραμε να φτάσουμε γρήγορα στον φωτογράφο, που ευτυχώς δεν είχε άλλους πελάτες εκείνη την ώρα, γι' αυτό και αραδιαστήκαμε όλοι, άνετα τώρα, στις άδειες καρέκλες περιμένοντας τη μεγάλη στιγμή, ενώ ο πατέρας μας έκανε τις διευθετήσεις με τον Λεβόν. Δεν θυμάμαι τις λεπτομέρειες της φωτογράφισης των άλλων, μια και άλλωστε δεν την είδα. Ούτε και τη σειρά με την οποία περάσαμε το ...σιδηρούν, με συγχωρείτε, ρούχινο ήθελα να πω, παραπέτασμα, της κουρτίνας του Λεβόν. Έχω όμως λόγους να θυμάμαι τη διαδικασία της δικής μου φωτογράφισης, που ήμουν άλλωστε και αυτόπτης μάρτυρας. Βέβαια μια και δεν υπήρχε καθρέφτης για να έχω υποκειμενική

αντίληψη και άποψη για τις ομορφιές ή τα χάλια, (όπως θέλετε πέστε τα), που παρουσίασα εκείνη τη στιγμή στον φακό του Λεβόν, η περιγραφή που θα σας δώσω πιο κάτω, δεν είναι επίκαιρη της φωτογράφισης. Είναι αυτή που έμμεσα αποκόμισα τα επόμενα χρόνια βλέποντας πολλές φορές την φωτογραφία της ταυτότητάς μου, επηρεασμένη και από τις αντικειμενικές απόψεις και σχόλια πολλών φίλων της παρέας μου, που την «θαύμασαν» πολλές φορές, στα χρόνια που ακολούθησαν.

Κλείνω όμως την παρένθεση και επανέρχομαι... στην μετάδοση της μνημειώδους, κατά τα άλλα, πρώτης επαγγελματικής και μάλιστα οκταήμερης, κατά τα δεδομένα της τότε εποχής, φωτογράφησής μου!

Μπαίνοντας λοιπόν στο «studio», πρέπει να ομολογήσω πως απογοητεύθηκα από την απλότητά και τη γύμνια του, μια εικόνα που ήταν σαφώς διαφορετική από την εντυπωσιακή μεγαλοπρέπεια και ομορφιά με τις οποίες το είχε στολίσει η φαντασία μου. Εκτός από το τριπόδι με τα τρεμάμενα πόδια, που μόλις και σήκωνε το βάρος της φωτογραφικής και μια «τόνενη» καρέκλα, ακουμπισμένη, όπως είπα στον τοίχο, τίποτε άλλο δεν υπήρχε στο χώρο. Εξαιρεση ο αεικίνητος κύριος Λεβόν, με το μακρύ πουκάμισό του έξω από το παντελόνι, όπως οι περισσότεροι μεσοαστοί Αρμένηδες της εποχής εκείνης, καταϊδρωμένος και φορώντας ένα όχι και τόσο εύοσμο άρωμα, δικής του φυσικά παραγωγής, που στα συστατικά του περιλάμβανε σίγουρα και αιθέρια έλαια ...παστουρμά. Κάθισα, όχι άνετα μπορώ να πω, μια και η μικρή σε σύγκριση με τις διαστάσεις μου καρέκλα, δεν ήταν έτοιμη να δεχτεί τις κάτω από τη μέση διαστάσεις μου και άφηνε τα δύο ...ημισφαίρια μου, (θα έπρεπε να πω ημικόλια, αλλά δεν είμαι σίγουρος αν υπάρχει η λέξη), να ξεχειλούν στο πλάι. Το θέαμα που αντίκρισε ο κ. Λεβόν, σκέφτηκα πως πρέπει να ήταν πολύ αποκρουστικό, «οικτρόν το ιδείν» όπως έλεγε και ο Όμηρος. Γιατί, μόλις με αντίκρισε, υποθέτω για να μην βλέπει το όχι και τόσο ευχάριστο, για να το βάλω ηπιότερα, θέαμα, έκρυψε αμέσως, σαν στρουθοκάμηλος, το κεφάλι του, κάτω από ένα μαύρο πανί, που σκέπαζε τη μηχανή του. Και για να μη νομίζετε πως υπερβάλλω, σας περιγράψω, πιο κάτω, την εικόνα μου, όπως την κράτησε η μνήμη μου κοιτάζοντας τα κατοπινά χρόνια πολλές φορές την φωτογραφία της ταυτότητάς μου, μια και όπως σας έχω ήδη πει, δεν έχω στη μνήμη μου προσωπική αντίληψη του εαυτού μου κατά τη στιγμή της φωτογράφισης.

Ένα ολοστρόγγυλο σαν πανσέληνος ψιλοκουρεμένο κεφάλι, καθισμένο, αν όχι βυθισμένο, με αυτοπεποίθηση πάνω στους ώμους μου, χωρίς ίχνος λαιμού, λες και τον είχε συνθλίψει μέχρι εξαφάνισης, το ασήκωτο βάρος της ...πανσελήνου. Το κορμί μου, σφηνωμένο ασφυκτικά στην άσπρη κοντομάνικη καλοκαιρινή φανελίτσα μου, εκτός του ότι έδειχνε φανερά ότι είχα ξεχάσει να φορέσω τον ...στηθόδεσμό μου, είχε σίγουρα, περισσότερες δίπλες και από αυτά τα λάστιχα της διαφήμισης της Michelin!

Και ενώ έτσι είχαν, ή καλύτερα φαίνονταν, τα πράγματα, ανοίγει ξαφνικά η κουρτίνα του Λεβόν και κάνει απρόσκλητα την εμφάνισή του το κεφάλι της αδελφής μου της Νίτσας. Και τι νομίζετε πως μου είπε η αθεόφοβη; «Τάκη, γλύψε τα χείλη σου, για να βγεις όμορφος!» Και ποιος στ' αλήθεια, στα δεκατρία του, δεν θέλει να είναι όμορφος. Έτσι κι εγώ, συμμορφούμενος στην έμπειρη συνταγή ομορφιάς της αδελφής μου, τράβηξα ένα, ... αγελαδινού θα έλεγα μεγέθους, κυκλικό γλείψιμο των χειλιών μου, προσβλέποντας προς το καλύτερο. Το αν πέτυχε η συνταγή και βγήκα όμορφος στη φωτογραφία ή όχι, το αντιλήφθηκα αργότερα όταν την είδα.

Όπως είπα και πιο πάνω, από τον επόμενο χρόνο, στα δεκατέσσερα μου, άρχισα να ασχολούμαι με τον αθλητισμό και λόγω εφηβείας άρχισα να μετατρέπω σταδιακά το πάχος μου σε μπόι. Λέπτυνα, έγινα πιο σφριγηλός και τίποτε στην εμφάνισή μου δεν πρόδινε τα αφράτα και παραφουσκωμένα κάλλη των δεκατριών μου χρόνων. Μια επιπρόσθετη εξέλιξη ήταν ότι, σιγά- σιγά, είχα απορρίψει και αποστασιοποιηθεί από τον δεύτερο και τελικά αγνώριστο εαυτό μου, που τον κρατούσα ερμητικά κλεισμένο στην ειδική πλαστική θήκη που φυλάγαμε τότε τα δελτία ταυτότητάς μας. Σ' αυτό το «ναμε ξεχάσω», βοήθησε και το γεγονός ότι ο αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. έφτανε στο τέλος του, και οι ολοένα λιγότεροι αστυνομικοί και στρατιωτικοί έλεγχοι, που για μένα λόγω ηλικίας δεν ήταν και τόσο συχνοί, μου επέβαλλαν, όλο και αραιότερα να αποφυλακίζω την ταυτότητά μου και να την παρουσιάζω σε προσωπική ή κοινή θέα.

Αυτό συνεχίστηκε μέχρι δυο-τρία χρόνια αργότερα, όταν μια τυχαία παρουσίαση της σε μερικούς φίλους και φίλες, αποκάλυψε απρόσμενα την ιδιαιτερότητα, αλλά και γιατί όχι και το ... μεγαλείο, του θησαυρού, όπως αποδείχτηκε, που έκρυβα στην τσέπη μου. Το τι υποδοχής έτυχε, δεν μπορείτε να φανταστείτε! Ούτε κι εγώ ο ίδιος το πίστευα. Σε βαθμό μάλιστα που προς στιγμή πήγα να ζηλέψω, μια και είχα την ψευδαίσθηση ότι δεν επρόκειτο για τον εαυτό μου, αλλά για κάποιο άλλο, ξένο πρόσωπο! Ναι, ζήλεψα για την υποδοχή και τη σημασία που της δόθηκε, έστω και αν εκείνο που τις προκάλεσε δεν ήταν, ούτε έντονο ενδιαφέρον, ούτε θαυμασμός, αλλά γέλιο, τόσης έντασης μάλιστα, που έφερε μέχρι και δάκρυα στα μάτια όσων την/με είδαν. Ένα καθολικό, ασυγκράτητο και μέχρι υστερίας γέλιο, που στο τέλος παρέσυρε κι εμένα και άρχισα να γελώ κι εγώ μαζί τους, με την καρδιά μου μάλιστα.

Και από τότε, καθιερώθηκε πια. Όποτε η παρέα ήταν πεσμένη, όταν κάτι δυσάρεστο άλλαζε τη διάθεσή μας προς το χειρότερο, με παρακαλούσαν να τους δείξω την ταυτότητά μου και να τους ...φτιάξω το κέφι. Το ωραίο είναι, ότι εξακολουθούσα να διασκεδάζω κι εγώ μαζί τους, χωρίς να νιώθω ντροπή ή να στεναχωριέμαι, παρόλο που συνειδητοποιούσα ότι ουσιαστικά γελούσα διακωμωδώντας το χάλι μου, έναν δεύτερο, άγνωστο εαυτό μου. Βέβαια, σχεδόν πάντα, μόλις συνερχόμουν από το γέλιο, δεν μπορούσα να μην σκεφτώ και την αδερφή μου, τη Νίτσα και να της

επαναλαμβάνω κάθε φορά την ίδια ερώτηση: «Καλά, ρε Νίτσα, ήσουν στραβή, με το συμπάθιο; Τα τόσα άλλα χάλια μου δεν τα είδες και μόνο τα χείλη μου σκέφτηκες να μου πεις να γλείψω;»!!!!

Δυστυχώς η πρώτη μου ταυτότητα με την πολύτιμη φωτογραφία δεν διασώθηκε. Περί τα τέλη του αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., σε αρκετούς ελέγχους, η Αστυνομία, επανειλημμένα μου είχε συστήσει να βγάλω καινούργια, διότι είχα αλλάξει τόσο πολύ από τον εικονιζόμενο εαυτό μου, που δεν με αναγνώριζαν. Υποχρεώθηκα τελικά να διαχωριστώ (όχι χειρουργικά) από τον ... σιαμαίο, όχι όμοιο, δίδυμο εαυτό μου, όταν θα έδινα εξετάσεις εισδοχής στην Παιδαγωγική Ακαδημία. Για να μου επιτραπεί κάθε φορά να μπω στην αίθουσα εξετάσεων, θα έπρεπε να δείχνω το δελτίο ταυτότητάς μου, και όπως καταλαβαίνετε η πλαστοπροσωπία ήταν αδίκημα και δεν ήταν επιτρεπτή. Ο εξεταζόμενος έπρεπε να είναι ο εικονιζόμενος στο παρουσιαζόμενο δελτίο ταυτότητας! Όταν λοιπόν πήγα υποχρεωτικά να την αλλάξω, δυστυχώς, δεν μου επέστρεψαν, όπως μου είπαν αργότερα ότι μπορούσε να είχε γίνει, την ακυρωμένη παλιά μου ταυτότητα, με το πιο πολύτιμο φωτογραφικό ενθύμιο της εφηβικής μου ηλικίας. Ποιος ξέρει, ίσως να το έκαμαν σκόπιμα. Αναγνώρισαν δηλαδή την αξία της, και την κράτησαν για να τους φτιάχνει το κέφι ...και στις δικές τους βαρεμάρες!